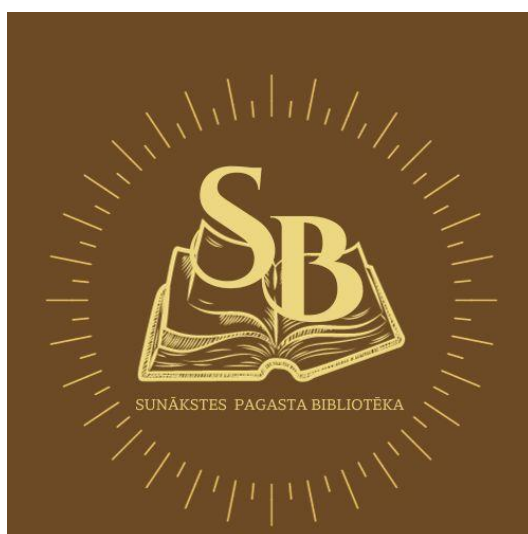

AIZKRAUKLES NOVADA SUNĀKSTES PAGASTA BIBLIOTĒKAS 2023. GADA PĀRSKATS

SATURS

Kopsavilkums	2
1. Vispārīgs bibliotēkas raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums	4
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	5
4. Personāls	5
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	7
6. Krājums	10
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem	14
8. Novadpētniecība	14
9. Projekti	16
10. Publicitāte	17
11. Sadarbības tīkla raksturojums	18
Pielikumi	19

KOPSAVILKUMS

Pēdējo gadu pārmaiņas un notikumi valstī (sākot ar Covid pandēmiju, tad ar ATR un izmaiņām pašvaldību darba struktūrās) ir ieviesuši būtiskas izmaiņas arī bibliotēkas darbā, kas zināmā mērā “satricināja līdz šim mierīgos ūdeņus” un bija par pamatu bibliotēkai pārdomāt turpmāko darbību. Sprotam, ka mūsu darbs viennozīmīgi ir atkarīgs no pieprasījuma – ja cilvēki nāks, tad būs. Attiecīgi tika iezīmētas darba prioritātes (ar centru – cilvēks).

Darba prioritātes:

- ⇒ uzturēt un attīstīt bibliotēku kā būtisku resursu ikviena kopienas iedzīvotāja dzīves kvalitātes uzlabošanai un personīgai izaugsmei,
- ⇒ nodrošināt kultūras mantojuma uzkrāšanu, saglabāšanu un pieejamību,
- ⇒ iespējami attīstīt mūsdienīgu pakalpojumu un aktivitāšu piedāvājumu,
- ⇒ veicināt iedzīvotāju pilsonisko līdzdalību un līdzatbildību aktuālās kopienas norisēs.

Tāpēc, kā vienu no savas darbības būtiskākajiem uzstādījumiem gribējās izcelt tieši darbu ar vietējās kopienas iedzīvotājiem (kuru, diemžēl, nekļūst vairāk) – atvest viņus atpakaļ uz bibliotēku, nodrošinot ne tikai krājuma izmantošanas pakalpojumu, bet, iespēju robežās, piedāvāt arī citas viņus interesējošas lietas – sākot ar vietu, kur tikties, un pamazām attīstot to par aktīvu kopā darbošanās, jaunu zināšanu un pieredzes gūšanas vietu kas, varbūt, viņiem pašiem to pat īsti neapzinoties tomēr ir zināmā mērā pozitīvi ietekmējis viņu dzīves kvalitāti. Šāda veida darbošanās, manuprāt, ir nodrošinājusi gan lasītāju skaita NESamazināšanos, gan arī veicinājusi pašu iedzīvotāju līdzATBILDĪBU un līdzDALĪBU dažādos aktuālos notiekošajos procesos. Protams, ka šis noteikti nevar būt 100% attiecināms uz visiem pagastā dzīvojošajiem, bet, ja grāmata joprojām tiek novērtēta, ja kaut neliela iedzīvotāju daļa savā kopienā sevi ir apzinājušies kā virzītājspēku (kaut, šķietami, maznozīmīgākajā darbiņā vai jomā), tad gribas domāt, ka darbojamies pareizā virzienā.

Protams, ir dažādi šķēršļi un kavēkļi (piem. mobilitāte, finanses), kuru atrisināšana varētu ļaut īstenot bibliotēkai plašākas/drošākas ieceres, bet dotajā situācijā, uzskatu, ka ar līdz šim esošajiem resursiem esam paveikuši pietiekami, lai bibliotēka ar zināmu lepnumu varētu sevi dēvēt par vienu no dzīvības artērijām maza pagasta kultūras un sabiedriskajā dzīvē. Šo tad arī gribētu izcelt kā veiksmes stāstu bibliotēkas darbībā pagājušajā gadā. Jo tikai ar vietējās kopienas sabiedrības, esošo iestāžu un bibliotēkas sadarbību, aktīvu darbošanos demokrātisko procesu veicināšanā, kopienas stiprināšanu un noturību būs iespējams nodrošināta tās ilgtspēju vai pat pastāvēšanu.

1. Vispārīgs bibliotēkas/reģiona bibliotēku raksturojums

Sunākstes pagasta bibliotēka ir kultūras, izglītības un informatīva iestāde Aizkraukles novada pašvaldības teritorijā. Ģeogrāfiski tā atrodas 37 km attālumā no novada centra, ar satiksmi slikti nodrošinātā vietā, diezgan izolēti no apkārtējiem pagastiem un pilsētas. Tāpēc bibliotēka ir galvenā informacionālo pakalpojumu nodrošinātāja dzīvesvietas, darba, mācību un atpūtas vietu tuvumā.

Bibliotēka darbojas vienotā informācijas sistēmā kā vietējās nozīmes bibliotēka; tās teritoriālais aptvērumš nav mainījies, tā atrodas pagasta centrā ērti pieejamā vietā. Sunākstes pagasta teritorijā deklarēto iedzīvotāju skaits - 374 (*t. sk. bērni līdz 18 g. – 40 – 10,7%*) (pēc PMLP 2023. gada 1.jūlija datiem), no kuriem 35% ir bibliotēkas aktīvie lietotāji. Pagastā vērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās un jauniešu aizplūšana no pagasta. Kopš slēgta Sunākstes pamatskola, skolas vecuma bērnu lietotāju skaits un apmeklējums ir krasi samazinājies..

ATR īstenošanas rezultātā Aizkraukles novada dome ir izveidojusi Kultūras pārvaldi, kuras pakļautībā darbojas iestāde “Jaunjelgavas pilsētas bibliotēka ar struktūrvienībām”, t.sk. Sunākstes pagasta bibliotēka. Tātad bibliotēka ir Aizkraukles novada Jaunjelgavas pilsētas bibliotēkas struktūrvienība, kura

- ⇒ veic Sunākstes pagasta iedzīvotāju informatīvo apkalpošanu;
- ⇒ organizē literatūras popularizēšanas un lasīšanas veicināšanas pasākumus, izstādes;
- ⇒ sadarbojas ar iestādēm un organizācijām;
- ⇒ uzkrāj, iegādājas un popularizē bibliotēkā pieejamās grāmatas, periodiku un cita veida dokumentus, cenšoties apmierināt lietotāju pieprasījumu un intereses izmantojot bibliotēkas krājumu, SBA un internetā pieejamos informācijas resursus;
- ⇒ piedalās pagasta kultūras dzīves norisēs un sniedz atbalstu vietējās sabiedrības attīstībai;
- ⇒ nodrošina valsts un pašvaldību institūciju sagatavotās un publicētās informācijas pieejamību un apriti;
- ⇒ nodrošina IT pakalpojumus kā arī veic bibliotēkas lietotāju konsultēšanu IT lietošanā un izmantošanā.

Tabula “Bibliotēku sadarbības modelis”

Bibliotēku sadarbības modelis reģionā	Atzīmēt atbilstošo
Centralizēts	
Decentralizēts	
Jaukta tipa	V

No bibliotēkas attīstības stratēģijā definētajiem uzdevumiem, pārskata periodā tika paveikts:

- ⇒ iespēju robežās ir veikta bibliotēkas lietotāju individuāla konsultēšana e-pakalpojumu saņemšanai, norēķinu veikšanai, kā arī bibliotēkas elektronisko resursu izmantošanas iespējām (piem. e-grāmatu bibliotēkas izmantošana, vienotā kataloga izmantošanas iespējas, u.c);
- ⇒ pēc nepieciešamības nodrošināta informācija par piekļuvi dažādām datu bāzēm un citiem elektroniskajiem resursiem;
- ⇒ bibliotēkas darbs ir organizēts pamatojoties uz bibliotēkas lietotāju vajadzībām un interesēm;
- ⇒ paaugstināta bibliotēkas vadītājas profesionālā kompetence attālināti piedaloties tālākizglītības apmācībās;
- ⇒ pēc nepieciešamības un iespējas lietotāju pieprasījums tika apmierināts gan darbojoties SBA, gan arī pēc nepieciešamības un iespējām veicot grāmatu apmaiņu piegādājot mājās vecāka gada gājuma pagasta ļaudīm ;

⇒ bibliotēkas un citas sabiedrību interesējošas aktualitātes regulāri tiek atspoguļotas ne tikai bibliotēkā un uzziņu vietās pagastā, bet arī sociālajos tīklos;

Kā vienu no savas darbības būtiskākajiem uzstādījumiem jāizceļ darbs ar vietējās kopienas iedzīvotājiem (kuru, diemžēl, nekļūst vairāk) –vest viņus atpakaļ uz bibliotēku, nodrošinot ne tikai krājuma izmantošanas pakalpojumu, bet, iespēju robežās, piedāvāt arī citas viņus interesējošas lietas – sākot ar vietu, kur tikties, un pamazām attīstot to par aktīvu kopā darbošanās, jaunu zināšanu un pieredzes gūšanas vietu kas, varbūt, viņiem pašiem to pat īsti neapzinoties tomēr ir zināmā mērā pozitīvi ietekmējis viņu dzīves kvalitāti. Šāda veida darbošanās, manuprāt, ir nodrošinājusi gan lasītāju skaita NESamazināšanos, gan arī veicinājusi pašu iedzīvotāju līdzATBILDĪBU un līdzDALĪBU dažādos aktuālos notiekošajos procesos.

Protams, ir dažādi šķēršļi un kavēkļi (piem. mobilitāte, finanses), kuru atrisināšana varētu ļaut īstenot bibliotēkai plašākas/drošākas ieceres, bet dotajā situācijā, uzskatu, ka ar līdz šim esošajiem resursiem esam paveikuši pietiekami, lai bibliotēka ar zināmu lepnumu varētu sevi dēvēt par vienu no dzīvības artērijām maza pagasta kultūras un sabiedriskajā dzīvē. Šo tad arī gribētu izcelt kā veiksmes stāstu bibliotēkas darbībā pagājušajā gadā. Jo tikai ar vietējās kopienas sabiedrības, esošo iestāžu un bibliotēkas sadarbību, aktīvu darbošanos demokrātisko procesu veicināšanā, kopienas stiprināšanu un noturību būs iespējams nodrošināta tās ilgtspēju vai pat pastāvēšanu.

Bibliotēkas pakalpojumi ir pieejami 40 stundas nedēļā; 5 dienas nedēļā, 8 stundas dienā.

Bibliotēkas akreditācija pārskata periodā nav notikusi; 2020.gada 23.oktobrī bibliotēka tika akreditēta un izsniegta akreditācijas apliecība Nr. 787B.

2. Finansiālais nodrošinājums

Sunākstes pagasta bibliotēka tiek finansēta atbilstoši pašvaldības budžetā paredzētajiem finanšu līdzekļiem.

Analizējot bibliotēkas finansējuma atbilstību MK noteikumiem Nr. 415 “Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi”, jāsecina, ka kopējais finansiālais nodrošinājums pārskata periodā salīdzinājumā ar 2022.gadu ir pieaudzis, nedaudz pārsniedzot pat 2021.gadā piešķirto finansējumu.

2023.gada pārskata periodā (*tabula “Bibliotēkas izdevumi”*) redzam, ka izdevumi gan darbinieku atalgojumam, gan krājuma komplektēšanai – grāmatu un periodikas iegādei ir palielinājušies, kas tika plānots pamatojoties uz cenu pieaugumu

Ņemot vērā straujo cenu pieaugumu valstī kopumā, arī nākamā pārskata periodā bibliotēka ir lūgusi novada pašvaldību palielināt izdevumus krājuma komplektēšanai.

Kopumā pašvaldības piešķirtais finansējums ir nodrošinājis bibliotēkas funkciju veikšanu un ir raksturojams kā stabils.

Tomēr neraugoties uz to, un ņemot vērā bibliotēkas funkciju paplašināšanos, kas sevī ietver arī darbu ar sabiedrību (sevišķi mazā pagastā), tai skaitā, sabiedrības izglītošanu dažādās jomās (piem., lektoru pieaicināšana) prasa papildu līdzekļus - šāds papildu finansējums ir ļoti minimāls, bet izmaksas salīdzinoši augstas ņemot vērā iedzīvotāju skaitu.

Tabula “Bibliotēkas izdevumi”

	2021	2022	2023
Izdevumi kopā (EUR)	23159	19388 (-16,28%)	23491 (+21%)
Darbinieku atalgojums (bruto)	11446	10160 (-11,24%)	13910 (+37%)
Krājuma komplektēšana	1357	1656 (+2,03%)	21350 (+29%)

3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

Pārskata periodā bibliotēkas iekštelpās remontdarbi netika plānoti, jo telpu stāvoklis raksturojams kā labs. Nākamajā plānošanas periodā budžeta izdevumos ir plānots iekļaut priekštelpas kosmētiskais remonts un jauna linoleja uzklāšana bibliotēkas lasītāju pieņemšanas telpā. Tika nomainīt griestu apgaismojums 3 bibliotēkas telpās – lasītavā, bērnu literatūras telpā un lasītāju pieņemšanas telpā.

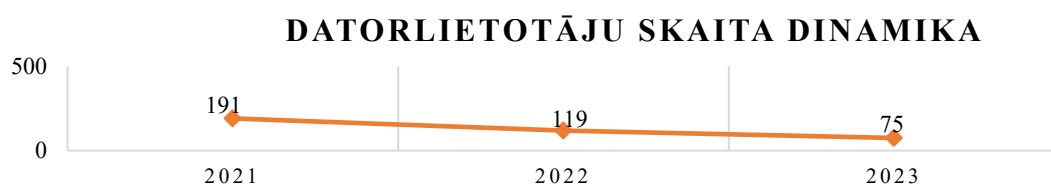
Telpu kopējā platība sastāda 133 m², no kuriem 3 telpas (81m²) tiek izmantotas lasītāju apkalpošanai, kas ir pilnībā atbilstošas bibliotēkas noslogojumam un lietotāju ērtībai. Telpas ir pietiekami plašas, labi apgaismotas, vēdināmas un apkures sezonā siltas, tās ir iekārtotas atbilstoši dažādu vecumu apmeklētājiem. Bibliotēkai ir pieejama telpa nelielu pasākumu rīkošanai, bet plašākai auditorijai pasākumi tiek rīkoti Sunākstes saieta namā sadarbībā ar vadītāju. Telpas ir atbilstošas izmantošanai lietotājiem ar kustību traucējumiem.

Bibliotēka ir aprīkota ar visām nepieciešamajām tehniskajām iekārtām – datoriem un multifunkcionālajām iekārtām:

⇒ lietotājiem pieejami 5 datori, kas ir iegādāti pirms 8 gadiem (2015.gadā), bet joprojām ir apmierinošā tehniskā stāvoklī un ir izmantojami lietotāju vajadzībām, tomēr tuvākajā nākotnē iespēju robežās šo datortehniku būtu nepieciešams nomainīt. Papildus 2 datori, kas iegādāti 2008.gadā (15 gadus veci) projekta “Trešais tēva dēls” ietvaros un tika izmantoti www.news.lv, www.lursoft.lv datu bāzu pieejai, vairs nedarbojas, tāpēc tos ir plānots norakstīt;

⇒ pieejama 1 daudzfunkciju iekārta (krāsu), 1 printeris-kopētājs (melnbalts).

Interneta tīkla darbības ātrums pilnībā apmierina lietotājus, kā arī nodrošina kvalitatīvus darba apstākļus bibliotēkas vadītājas darba datoram.

Kopējie statistikas rādītāji liecina par to, ka arī šajā pārskata periodā bibliotēkas datorlietotāju skaits joprojām sarūk - par 37% kopējais datorlietotāju skaits, kas būtu skaidrojams ar dažādu IT līdzekļu izmantošanas pieejamību ikvienā mājāsaimniecībā. Joprojām šo pakalpojumu vairāk kā 40% gadījumu izmanto pensijas vecuma lietotāji, 10% - skolas vecuma un pārējie ir darbības vecuma iedzīvotāji atlasot un izgūstot sev nepieciešamo informāciju.

Lai piesaistītu lasītājus un dažādotu piedāvāto pakalpojumu klāstu būtu nepieciešams un ir plānots iegādāties kvalitatīvu projektoru un projektora ekrānu, ko izmantotu gan dažādām kopīgām informatīvi izglītojošām nodarbībām, gan citām nodarbībām pulcējot kopā pagasta iedzīvotājus.

4. Personāls

Sunākstes pagasta bibliotēkā strādā 2 darbinieki, no tiem bibliotēkas vadītājai - 1 slodze, 40 stundas nedēļā, apkopējai - ½ slodze. Vadītāja iepriekš ieguvusi augstāko izglītību citā jomā, tāpēc, 2018.gadā pēc LNB Kompetenču attīstības centra profesionālās kompetences pilnveides 240 stundu programmas ieguvusi profesionālās pilnveides apliecību "Informācijas un bibliotēku zinību pamati".

Bibliotēkas vadītājas darba stāžs bibliotēkas darbā - 5,5 gadi.

Profesionālā pilnveide regulāri tiek papildināta apmeklējot Aizkraukles pilsētas bibliotēkas organizētās apmācības, seminārus, Jaunjelgavas apvienības bibliotekāru organizētos pieredzes apmaiņas braucienus, kā arī LNB un citu organizāciju piedāvātās mācības iespēju robežās.

Iegūtās zināšanas noder bibliotēkas darba pilnveidošanai, kā arī jaunu iespēju radīšanā bibliotēkas lietotājiem. Finansējums gan personāla profesionālai pilnveidei, gan dalībai pieredzes apmaiņas braucienos, ir pietiekams. Aizkraukles novada pašvaldība līdz šim esošā finansējuma ietvaros labprāt atbalsta bibliotēkas vadītājas centienus izglītoties, gan sedzot transporta izdevumus, gan apmaksājot tālākizglītības kursus / mācības.

Tabula "Apmeklētie profesionālās pilnveides pasākumi"

N.p.k.	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Klātienē vai attālināti
1.	25.01.2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	Kopienu sadarbības tīkls "Sēlijas salas"	Mācību cikla "Kopienu kompetences" 1.nodarbība	3,5	attālināti
2.	02.02.2023	Tiešsaistes platformā "MS Teams"	KISC	"KISC piedāvātie e-resursi Latvijas bibliotēkām."	3	attālināti
3.	16.02.2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	LNB Bibliotēku attīstības centrs	"Latvijas Nacionālā vēstures muzeja iesaistes platforma "Gadsimta stāsti" un tās sniegtās iespējas novadpētniecībā"	3	attālināti
4.	22.02.2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	Kopienu sadarbības tīkls "Sēlijas salas"	Mācību cikla "Kopienu kompetences" 2.nodarbība	3,5	attālināti
5.	03.-05. marts 2023.	Skrudalienas pagasts, Ilgu muiža	Kopienu sadarbības tīkls "Sēlijas salas"	"Kopienu kompetences – stipram sadarbības tīklam"	2 d	klātienē
6.	29.03.2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	Kopienu sadarbības tīkls "Sēlijas salas"	Mācību cikla "Kopienu kompetences" 3.nodarbība	3,5	attālināti
7.	18.04. 19.04. 2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	Tietoevry	Katalogizēšana un komplektēšana	16	attālināti
8.	23.11.2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	Izglītības un attīstības centrs "Ego"	"Emociju loma darba vidē."	8	attālināti
9.	01.12.2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	Latvijas pašvaldību mācību centrs	"Darbs ar elektroniskajiem dokumentiem, e-paraksts. Dokumentiem izstrādāšanas un noformēšanas vadlīnijas."	6	attālināti
10.	02.12.2023	Jēkabpils novada galvenā bibliotēka	Jēkabpils novada galvenā bibliotēka	Novada kultūrvēstures pētnieks – novadpētnieks.		klātienē
11.	05.12.2023	Tiešsaistes platformā "ZOOM"	KISC	"Drošība digitālajā vidē".	3	attālināti

12.	30.12.2023	Aizkraukles novada centrālā bibliotēka	Aizkraukles novada centrālā bibliotēka	Aizkraukles novada bibliotēku profesionālā pilnveides pasākumi	20	<i>klātienē</i>
-----	------------	--	--	--	----	-----------------

Lai pēc iespējas kvalitatīvāk veiktu vienu no bibliotēkas pamatuzdevumiem – pagasta kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, būtu nepieciešamas papildu zināšanas/mācības darbam ar novadpētniecības materiāliem, kultūras mantojuma satura digitalizācija.

5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Analizējot bibliotēkas pamatrādītāju statistiskās datus redzam, ka pārskata periodā, ir nedaudz pieaudzis bibliotēkas aktīvo lietotāju skaits, līdz ar to arī fizisko apmeklējumu un kopējais dokumentu izsniegumu skaits. Samazinājies bērnu apmeklējumu skaits un periodisko izdevumu izsnieguma rādītājs, kas būtu skaidrojams ar to, ka samazinās gan uz vietas dzīvojošo bērnu skaits, gan iedzīvotāju novecošanās – ir pensionāri, kuri regulāri izvēlējas populārākos periodikas izdevumus, bet veselības stāvokļa dēļ vairs nav tik aktīvi lasītāji.

Tabula “Bibliotēkas pamatrādītāji”

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	129	127	131	-2% ; +3%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	32	24	25	-25% ; +4%
Bibliotēkas apmeklējums	2022	2083	2282	+3% ; +10%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	436	263	227	-40% ; -14%
Virtuālais apmeklējums	2386	4415	1486	Nevar salīdzināt, jo atšķirīgi rādītāju lasījumi
Izsniegums kopā	3183	2860	3031	-10% ; +6%
<i>t. sk. grāmatas</i>	1685	1506	1777	-11% ; +18%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	1445	1354	1233	-6% ; -9%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	398	286	325	-28% ; +14%
Bibliotēkārāis aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	33,4	33,5	35	+0,3% ; +4%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.</i>	69	57	62	-17% ; +9%
Iedzīvotāju skaits	386 (<i>t. sk. bērni līdz 18 g. - 46</i>)	379 (<i>t. sk. bērni līdz 18 g. - 42</i>)	374 / 356 (<i>t. sk. bērni līdz 18 g. - 40/43</i>)	-2% ; -1%

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Kļūstot pieejamākām un plašāk izmantojamām modernajām tehnoloģijām un informācijas iegūšanas iespējām, kā arī bibliotēkas publicitātei sociālajos tīklos, joprojām populārs ir bibliotēkas virtuālo apmeklējumu skaits. Lai uzturētu kopienas iedzīvotāju sabiedrisko aktivitāti, arī bibliotēka ir iesaistījusies dažādu pasākumu organizēšanā, kas atspoguļojas bibliotēkas apmeklējumu kopējā rādītājā. Tas nozīmē, ka bibliotēka ir aktīvāk sākusi darboties ne tikai grāmatu apmaiņas jomā, bet līdzdarbojas arī dažādu sabiedriski izglītojošu un kultūras aktivitāšu organizēšanā, kas arī šogad zināmā mērā ir bijusi viena no prioritārajām jomām. Sadarbībā ar sieta namu organizēja dažādus tematiskos pasākumi, interešu grupu tikšanās, aktīvi darbojusies kopienu sadarbības tīkla “Sēlijas salas” organizētajās mācību cikla "Kopienas kompetences" nodarbībās un aktivitātēs, kas rezultējies ar kopienas aktīvo iedzīvotāju NVO izveidi.

IT pakalpojumi galvenokārt tiek izmantoti izziņas nolūkos, uzziņām, veicot ikdienas maksājumus, izmantojot i-banku, norēķinu kārtošanai, saziņai ar radiem ārzemēs un vienkārši izklaidei, tāpēc tieši šis pakalpojums joprojām ir aktuāls pieaugušo vidū. Nu jau pieaugošie pagasta skolas vecuma bērni aizvien vairāk veic mājas uzdevumus izmantojot mājsaimniecībā pieejamos IT līdzekļus, tāpēc bibliotēkā šo pakalpojumu izmanto pa retam. Nereti tiek izmantots bibliotēkas e-pasts vietnē Inbox.lv, vienreizējiem gadījumiem, kad cilvēkam nav sava e-pasta, bet informācijas nosūtīšana ir ļoti nepieciešama. Bieži nākas iedziļināties cilvēka problēmās un mēģināt iespēju robežās rast risinājumu.

Pagasta senioriem un cilvēkiem ar zemākiem ienākumiem, kuri paši nespēj nokļūt līdz bibliotēkai, vadītāja, iespēju robežās, cenšas veikt grāmatu apmaiņu vai nu aizvedot tās viņiem uz mājām, vai lūdzot pastnieces palīdzību. Bibliotēkas krājumā neesošu grāmatu pieejamībai tiek izmantots SBA pakalpojums, kas pateicoties sadarbībai ar pastnieci, kura apkalpo vairākus pagastus, tāpēc to var izdarīt bez maksas - neizmantojot pasta pakalpojumus, kas varētu būt kavēklis grāmatu rezervēšanai.

Sakarā ar pagasta pakalpojumu centra reorganizāciju bibliotēkas vadītāja veic arī atbalsta punkta funkcijas trūcīgām un maznodrošinātām ģimenēm sadarbībā ar biedrību "Latvijas Sarkanais Krusts".

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

Bibliotēkas aktīvo lietotāju vidū nav konstatētas personas ar īpašām vajadzībām. Tāpēc šāda veida kompleksi pasākumi līdz šim nav veikti, tomēr apjautājot bibliotēkas lietotājus, vadītāja ir piedāvājusi iespēju pēc nepieciešamības organizēt, piemēram, audio grāmatu pieejamību. Telpas ir atbilstošas izmantošanai lietotājiem ar kustību traucējumiem.

Pagastā ir neliels skaits iedzīvotāju, kuriem ir grūtības atnākt vai kā citādi nokļūt līdz bibliotēkai, tāpēc bibliotēkas vadītāja, iepriekš sazinoties, labprāt nogādā nepieciešamo literatūru lasītājam uz mājām.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām / izglītojošā darbība

Kaut arī iedzīvotāju skaits pagastā nav liels, tomēr dažādu interešu mērķgrupām bibliotēkā tiek veidotas gan pieejamās literatūras izstādes, gan sadarbībā ar pagasta saietu namu tiek organizētas tematiskās tikšanās vai lielāka mēroga pasākumi.

⇒ Pārskata periodā bibliotēka sadarbībā ar biedrību "Ūdenszīmes", kopienu sadarbības tīklu "Sēlijas salas" un saietu namu jebkuram interesentam pieaugušo izglītības jomā piedāvāja nodarbību ciklu "*Ceļā uz biedrību*", kura ietvaros ir organizētas projektu koppraktišanas darbnīcas par projektu iespējām, finansējuma piesaisti, nepieciešamo dokumentāciju un citām aktualitātēm šajā jomā. Šis iedzīvotāju tikšanās-izglītošana būtu vērtējams, kā bibliotēkas devums iedzīvotāju līdzdalības veicināšanā sabiedriskās dzīves uzturēšanā, kā jaunu iespēju sākums ne tikai bibliotēkas darbības attīstīšanai, bet arī kopienas stiprināšanai, iestāžu un iedzīvotāju saliedēšanā.

⇒ Joprojām regulāri bibliotēkas telpās tiek pulcināti iedzīvotāji Ukrainas atbalstam, kur aktīvi darbojas gan sienot aizsargtīklus, gan adot zeķes, gan lejot ierakumu svecēs, gan komplektējot dažādus ziedojumus; saīņojam un meklējam ceļus nogādei tālāk.

⇒ Līdz šim divas reizes gadā ir izdevies organizēt lielākus literatūras pasākumus plašākai auditorijai: pavasarī – tikšanās ar grāmatu autori Annu Skaidrīti Gailīti un gada nogalē dzejas lasījumi sadarbībā Jaunjelgavas literātu biedrību "Daugavas Dardedze". Abi pasākumi bija ļoti apmeklēti.

⇒ Pavasarī tradicionāli tika organizēta akcija „Maināmies stādiem”, kur iedzīvotāji varēja gan dalīties ar pašu audzēto, gan iegūt sev vēlamu - "*Dots devējam atdodas*".

⇒ Jau otro gadu dalība Mājas kafejnīcu dienās ar mērķi popularizēt Sunākstes pagastu, tā kultūrvēsturisko mantojumu.

Uzziņu un informācijas darbs

Iespēju robežās bibliotēka atbalsta un cenšas nodrošināt iespēju uzturēt dzīves kvalitāti visu vecuma grupu pagasta iedzīvotājiem rūpējoties par informācijas pieejamību un tās apriti. Informācijas pieejamībai bibliotēka nodrošina optimālu bibliotēkas interneta pieejas punkta darbību, kā arī sniedz nepieciešamo atbalstu lietotājiem IT izmantošanā pēc nepieciešamības.

Lielākā daļa aktīvo bibliotēkas lietotāju ir apguvuši datorprasmju pamatus, tāpēc ar bibliotēkas vadītājas palīdzību dažāda vecuma apmeklētājiem konsultēšana biežāk nepieciešama par konkrētām darbībām ar datoru, piem., e-pastu pielikumu pievienošanu un lejuplādi, dokumentu saglabāšanu savā datu nesējā, fotogrāfiju apstrādi, Valsts Ieņēmuma dienesta elektronisko deklarēšanās sistēmas lietošanu www.vid.gov.lv, darba nespējas lapu iesniegšana VSAA www.vsaa.gov.lv, maksājumu veikšanā izmantojot i-bankas pakalpojumus, u.c. pakalpojumu veikšanai izmantojot www.latvija.lv.

Aizvien vairāk modernajām tehnoloģijām ienākot mūsu ikdienā, iedzīvotāju informācijpratībai un informācijas iegūšanas iespējām, kā arī bibliotēkas publicitātei sociālajos tīklos, attālināts uzziņu un informācijas iegūšanas/nodošanas darbs ir kļuvis par neatņemamu ikdienas sastāvdaļu, par ko liecina arī augstais bibliotēkas virtuālo apmeklējumu skaits.

Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem

Bibliotēkas informatīvajā stendā ir pieejama aktuālā informācija no pašvaldības, valsts institūcijām un, pēc nepieciešamības, nevalstiskām organizācijām (paziņojumi, afišas, notikumu informācija). Regulāri tā tiek atspoguļota arī vietnē www.facebook.lv bibliotēkas lapā. Pārējā publiskā informācija ir pieejama elektroniskā veidā pašvaldības un organizāciju interneta vietnēs.

Sakarā pagasta pakalpojumu centra reorganizāciju, (viena pakalpojumu centra vadība uz diviem pagastiem, pieņemšana vienu reizi nedēļā), bibliotēka aizvien vairāk ir kā starpnieks starp pašvaldību un vietējo sabiedrību.

Pārskata perioda sākumā, gatavojoties uz plānotu iedzīvotāju un novada pašvaldības darbinieku tikšanos, bibliotēka sadarībā ar saieta namu organizēja iedzīvotāju aptauju par viņus interesējošiem būtiskākajiem jautājumiem, kuras rezultāti tika apkopoti, tikšanās laikā tika izvietoti apskatei un pēc tās pieejami bibliotēkas telpās.

Elektroniskais katalogs kā pakalpojums

Lasītāju apkalpošanā bibliotēkā tiek izmantota BIS ALISE, kas nodrošina ātru, precīzu un ērtu apkalpošanu. Pamatā tiek izmantoti moduļi *cirkulācija, komplektēšana, meklēšana* un *atlase* un *SBA*.

Pārskata perioda beigās sistēmā ir autorizējušies 17 lietotāji, kas sastāda 13% no aktīvajiem bibliotēkas lietotājiem un ir par 5 lietotājiem vairāk nekā pagājušajā gadā, bet joprojām notiek regulāra lasītāju informēšana. Tomēr jāpiebilst, ka, neraugoties uz regulāriem aicinājumiem, joprojām bibliotēkas lietotāji, pagaidām, nelabprāt izmanto elektroniskā kopkataloga pakalpojumus, jo labprātāk nākot uz bibliotēku un noskaidro par sev interesējošo izdevumu sarunā.

Pēc lietotāju lūguma bibliotēkas vadītāja sniedz konsultācijas un atlasa nepieciešamo informāciju gan par interesējošo grāmatu vai periodisko izdevumu pieejamību arī citās bibliotēkās, gan par dažādu sociālo pakalpojumu saņemšanas iespējām attālināti vai tieši.

Tabula "Autorizētie lietotāji"

	2021	2022	2023	% salīdzinot ar iep. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	129	127	131	+3%
Autorizētie lietotāji kopā	9	12	17	+42%

Autorizētie lietotāji pārskata periodā	0	2	5	+150%;
---	---	---	---	--------

Iekšzemes un starptautiskais SBA

Pēc lietotāju lūguma bibliotēkas vadītāja sniedz konsultācijas un atlasa nepieciešamo informāciju gan par interesējošo grāmatu vai periodisko izdevumu pieejamību citās bibliotēkās. Visciešākā sadarbība izveidojusies ar Seces pagasta bibliotēku, kas skaidrojams ar piegādes iespējām sadarbojoties ar pastnieci. Jāmin arī Staburaga, Aizkraukles un Jaunjelgavas pilsētu bibliotēkas.

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2021	2022	2023
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	42	3	15
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	11	2	2
No Latvijas Neredzīgo bibliotēkas saņemtās pielāgotās literatūras skaits	0	0	0

Statistikas dati atspoguļo, ka pārskata periodā SBA pakalpojums ir palielinājies 5 reizes. Secinām, ka SBA pakalpojums joprojām tiek izmantots, jo ne vienmēr vietējā bibliotēka var iepirkt tik plašu grāmatu klāstu, lai apmierinātu ikvienu kopienas lasītāju, ko var risināt ar šo SBA starpniecību. Vienīgās grūtības sagādā pieprasījumu laicīga saņemšana vai nodošana, kas ir atkarīgs no transporta iespējām.

6. Krājums

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:

⇒ krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā

Pārskata periodā tika izvirzītas sekojošas prioritātes: turpināt darbu pie kvalitatīva un iedzīvotāju prasībām atbilstoša literatūras klāsta, izvērtējot esošo bibliotēkas krājumu un atvēlēto finansējumu, atjaunot fonda kvalitāti, norakstot nolietotas un saturā novecojušas grāmatas, kā arī pārdomāti strādāt pie jaunā krājuma komplektēšanas vadoties pēc lietotāju pieprasījuma, kā arī regulāri veidot bibliotēkas jaunieguvumu izstādes (jaunieguvumi, kas būtu atbilstoši vietējās kopienas iedzīvotāju interesēm) un popularizēt tās (klātienē, soc. tīklos).

⇒ informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu

Lai nodrošinātu sistemātisku, plānveidīgu un atbilstošu krājuma uzturēšanu un veidošanu, bibliotēkas krājuma komplektēšana tiek veikta atbilstoši bibliotēkas profilam un uzdevumiem vadoties pēc izstrādātā krājuma komplektēšanas dokumenta „Jaunjelgavas novada Sunākstes pagasta bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas politika 2019. - 2023. gadam, kas tika izstrādāta 2019.gada sākumā uz 5 gadiem.

Bibliotēkas krājums regulāri tiek izvērtēts un papildināts gan ar nozaru literatūru, gan daiļliteratūru, gan pieprasītākajiem žurnāliem un laikrakstiem pieejamā budžeta ietvaros.

Krājuma komplektēšana ir tikusi ievērota pēc visiem dokumentā norādītajiem kritērijiem: tika izvēlētas grāmatas, kam ir nemainīga vērtība un aktuāla tēma, piem., aktieru un skatuves mākslinieku gaitas; autobiogrāfiskie romāni, vēstures notikumu atspoguļojums, cilvēka psihoemocionālā veselība u.c. Tomēr, krasi samazinoties pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērnu skaitam pagastā, KKP paredz mazāk līdzekļu šo vecuma posmu grāmatu iegādei, tā vietā izmantojot SBA pakalpojumus.

Ir tikusi ievērota arī norakstīšanas politika. Katru gadu (pēc nepieciešamības) notiek krājuma izvērtēšana un materiālu norakstīšana. Saskaņā ar norakstīšanas politiku, dokumenti ir tikuši norakstīti, ja materiāli uzskatīti par bibliotēkas krājumā neiederīgiem. Ir veikta norakstāmo materiālu atlase un izvērtēšana, kas tiek veikta pēc: cirkulācijas biežuma, fiziskā

nolietojuma, materiāla pieejamības katalogos, satura aktualitātes, materiāla vērtības bibliotēkas krājumā, informācijas pieejamības citur. Tomēr, ir daļa diezgan nolietotu grāmatu, kuras joprojām ir pieprasītas - tās, iespēju robežās, tiek salabotas un atstātas krājumā.

Kaut gan KKP paredz lasītāju nozaudētas grāmatas aizstāt ar līdzvērtīgām, pārskata periodā lasītāji ir atbildīgi izturējušies pret bibliotēkas grāmatām un tās nav nozaudētas. Pārskata periodā tika norakstīti arī aktualitāti zaudējušie periodiskie izdevumi.

Abonēto preses izdevumu glabāšanas ilgums bibliotēkā – žurnālu komplekti tiek glabāti **3 gadus**, avīžu komplekti - **1 gadu**. Izņēmums ir novada informatīvais izdevums „Aizkraukles novada vēstis” un laikraksts “Staburags”, kas tiek glabāti visu laiku.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

Galvenais finansējuma avots Sunākstes pagasta bibliotēkas krājuma papildināšanai ir Aizkraukles novada domes finansētais budžets un dāvinājumi. Grāmatu piegādē šajā pārskata periodā sadarbība galvenokārt ir notikusi ar SIA „Virja LK”, kas nodrošina ērtu grāmatu pasūtīšanu, savlaicīgu piegādi. Ir saņemtas grāmatas Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta "*Vērtīgo grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām*" ietvaros, kā arī no Jaunjelgavas pilsētas bibliotēkas LNB projekta "*Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija*" ietvaros.

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2021	2022	2023
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	1357	1656	2135
<i>t. sk. grāmatām</i>	800	1000	1299
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	42,1	115,5	149
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	557	656	836
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	3,56	4,37	5,71
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	1739,82	1877,27	2328,77

Pēc grāmatu iegādes un ievades elektroniskajā katalogā, tās tiek izvietotas jaunieguvumu plauktā, kur jebkurš bibliotēkas lietotājs var tās aplūkot un izvēlēties sev interesējošo. Paralēli jaunieguvumu klāsts tiek publicēts bibliotēkas sociālajā vietnē www.facebook.lv.

Pārskata periodā pašvaldības piešķirtais finansējums sastāda 91,7% no kopējā finansējuma krājuma komplektēšanai. Galvenais finansējuma avots Sunākstes pagasta bibliotēkas krājuma papildināšanai ir bijusi Aizkraukles novada domes finansētais budžets, atlikušo daļu sastāda bezatlīdzībā nodotie dokumenti (8,3%). Pateicoties KM atbalstam projektā "*Vērtīgo grāmatu iepirkums Latvijas publiskajām bibliotēkām*", kura ietvaros decembrī bibliotēka saņēma 13 grāmatas 150 EUR vērtībā un 4 grāmatas (43 eu vērtībā) no Jaunjelgavas pilsētas bibliotēkas LNB projekta "*Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija*" ietvaros. Kopumā šajā pārskata periodā pašvaldības piešķirtais finansējums krājuma komplektēšanai (grāmatām un periodiskajiem izdevumiem) ir pieaudzis par 29%.

Jāuzsver, ka analizējot statistikas rādītājus, par atvēlēto finansējumu, kurš grāmatu iegādei ir bijis lielāks nekā iepriekšējos pārskata periodos, iespējams iegādāties mazāk grāmatu, kas skaidrojams ar grāmatu cenu pieaugumu par aptuveni 10 %. Tāpēc nākamajā pārskata periodā bibliotēka ir lūgusi Aizkraukles novada pašvaldību palielināt finansējumu krājuma iegādei.

Kā redzams tabulā izlietojums bērnu un jaunākā skolas vecuma posma grāmatām ir palielinājies, kas arī tika plānots.

Krājuma rekatalogizācija tika veikta 2015. gadā. Kopš BIS Alise ieviešanas viss bibliotēkā pieejamais krājums tiek izsniegts elektroniski. Krājuma inventarizācija pārskata periodā nav veikta, bet ir plānota nākamā pārskata perioda laikā.

Krājuma rādītāji

2023.gada beigās bibliotēkas krājuma dokumentu kopskaits sastāda 5138 fiziskās vienības, no kurām 84,4% sastāda grāmatas un 15,4% - periodiskie izdevumi (avīzes un žurnāli).

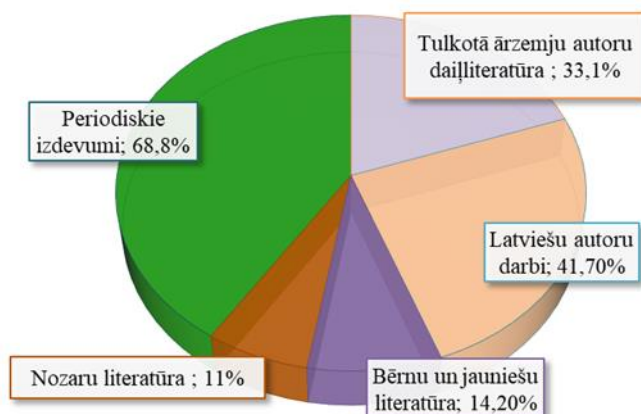
Krājuma komplektēšana notiek sistemātiski, plānveidīgi, atbilstoši bibliotēkas profilam, un ņemot vērā bibliotēkas lietotāju intereses. Pamatojoties uz lasītāju interesēm un vēlmēm krājuma lielāko daļu sastāda daiļliteratūra pieaugušajiem un bērniem, kur atsevišķi izdalīta latviešu un ārzemju daiļliteratūra, nozaru literatūra pieaugušajiem un bērniem un periodiskie izdevumi, ir arī 10 audiovizuālie materiāli. Ļoti rūpīgi tika veikta skolas vecuma bērnu grāmatu atlase sakarā ar bērnu un jauniešu skaita samazināšanos, esošo bērnu pieaugšanu un Sunākstes pamatskolas slēgšanu, kas ir pamatrādītājs bērnu grāmatu krājuma apgrozībā. Diemžēl arvien sarūk lietotāju pieprasījums pēc nozaru literatūras. Pamatā viss krājums ir latviešu valodā.

Tabula "Krājuma rādītāji"

	2021	2022	2023
Jaunieguvumi kopā	432	391	408
<i>t. sk. grāmatas</i>	127	114	127
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	55	57	53
<i>t. sk. bērniem</i>	22	14	18
Izslēgtie dokumenti	408	493	467
Krājuma kopskaits	5299	5197	5138
Grāmatu krājuma apgrozība	0,38	0,34	0,41
Periodisko izdevumu apgrozība	1,7	1,7	1,6

2023.gadā kopumā iegādātas 127 grāmatas, no kurām: 33,1% sastāda ārzemju autoru daiļliteratūra, 41,8% latviešu autoru daiļdarbi, 14,2% bērnu, jaunākā un vidējā skolas vecuma literatūra un 11% nozaru literatūra:

2023.GADĀ IEGĀDĀTO IZDEVUMU
IEDALĪJUMS PĒC VEIDIEM

Dotie rādītāji atspoguļo, ka arī šajā pārskata periodā krājuma komplektēšanas prioritāte ir bijusi latviešu autoru darbu iegāde un popularizēšana, kas ir atbilstoši bibliotēkas profilam un uzdevumiem.

Salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu:

- ⇒ grāmatu krājuma apgrozība ir palielinājusies par 21 %,
- ⇒ par 6% ir samazinājusies periodisko izdevumu apgrozība,
- ⇒ Abonēti 17 žurnāli un 4 laikraksti (2 bezmaksas), kas sastāda:
 - 68,8% no gadā iegādātajiem jaunieguvumiem un
 - 39% no pašvaldības piešķirtā finansējuma krājuma komplektēšanai.

Datubāzes

Bibliotēkā ir pieejamas abonētas datubāzes: www.news.lv laikrakstu bibliotēka (www.lursoft.lv) un www.letonika.lv.

Pateicoties valsts vienotajā bibliotēku informācijas sistēmai (VVBIS) bibliotēkā ir pieejami daudzveidīgi elektroniskie resursi, kuru atspoguļojums ar īsiem aprakstiem ir novietots lasītājiem pieejamā un labi redzamā vietā:

lasāmviela - www.periodika.lv, www.gramatas.lndb.lv, www.news.lv

bērniem – www.lasamkoks.lv, www.bernistaba.lsm.lv

kultūras karte – www.kulturaskarte.lv

kultūrvēsturiskie materiāli – www.letonika.lv, www.zudusilatvija.lv, www.kartes.lndb.lv, www.nmkk.lv

kino un mūzika – www.filmas.lv, www.audio.lndb.lv, www.diva.lv

Pašu veidotās datubāzes bibliotēkai nav.

Tabula "Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums"

Dabubāze	2021	2022	2023
Letonika			
skatījumi	14	5	21
piekļuves sesiju skaits	6	4	11
lejuplāžu skaits			
News	11	31	nav nolasāms
skatījumi			
piekļuves sesiju skaits			
lejuplāžu skaits			
Citas			

Bibliotēkā uz vietas šajā gadā datubāzes biežāk izmantoja bibliotēkas darbinieks novadpētniecības materiālu vākšanā vai informācijas atlasē. Savukārt bibliotēkas lietotāji dod priekšroku lasīt reģionālo un citas avīzes papīra formātā, kas ir pieejami bibliotēkā.

Krājuma popularizēšanai visbiežāk gada laikā tika veidotas dažādas grāmatu izstādes: jaunieguvumu izstādes, tematiskās grāmatu izstādes, kas biežāk popularizē un demonstrē nozaru literatūras dažādību un pieejamību bibliotēkā, gan autoru darbu izstādes. Pārskata periodā izveidotas gandrīz 40 literatūras un tematiskās izstādes gan godinot autorus, gan apskatot dažādas tēmas.

Daiļliteratūras krājums tiek regulāri pārskatīts un atsevišķā plauktā atlasītas maz un sen lasītas grāmatas, lai pievērstu lasītāju uzmanību.

Informācija par gan bibliotēkā, gan internetā pieejamām datubāzēm ir izvietota bibliotēkas informatīvajos stendos, kā arī lasītājiem regulāri tiek atgādināts tiekoties ikdienā un izmantojot bibliotēkas sociālo tīklu vietni. Bibliotēkas lietotājiem regulāri tiek sniegta informācija par e-grāmatu bibliotēkas www.3td.lv izmantošanas iespējām un pieejamajām grāmatām daloties ar to bibliotēkas lapā.

Darbs ar parādniekiem

Pārskata periodā bibliotēkā nebija vērojama izteikta parādnieku problēma, jo grāmatu termiņi tika pagarināti savstarpēji sazinoties ar lasītājiem. Jāatzīmē, ka lasītāji ir apzinīgi un cenšas savlaicīgi atgriezt izņemtās grāmatas. Izņēmuma gadījumos sazināšanās notiek telefoniski, izmantojot SMS, kā arī sociālajos tīklos izmantojot Messenger. Liela daļa pastāvīgo lasītāju, lūdz pagarināt nodošanas laiku zvanot uz bibliotēku. Dažreiz lasītājam grūtības sagādā lielie attālumi un veselības stāvoklis, līdz ar to iespēju robežās lietotāji tika apkalpoti arī mājās.

Programmas “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” ietvaros bibliotēkā tika iegādātas 13 grāmatas par kopējo finansējumu 150,69 EUR, kas sastāda 6,5% no kopējā izlietotā finansējuma krājuma iegādei un 10,2% no kopējā jaunieguvumu (grāmatu) skaita: 23% ārzemju autoru daiļliteratūra, 46% latviešu autoru daiļliteratūra, un 31% nozaru literatūra. **Par cik** grāmatas tika saņemtas pārskata perioda pēdējā mēnesī, līdz pārskata perioda beigām tika izsniegtas 4 grāmatas. Bibliotēkas telpā tika izvietots statīvs ar izvietotām grāmatām un norādi par šo iespēju, kā arī lasītāji tika aicināti pievērst uzmanību un izvēlēties.

Ar bibliotēkas krājumu saistītie galvenie secinājumi pārskata periodā

Lasītāju vēlmes reizēm ir ļoti atšķirīgas, tāpēc sarežģīti ir sabalansēt iegādājamo literatūru, tomēr risinājums pārsvarā tiek rasts iespēju robežās operatīvi sagādājot vēlamo arī SBA kārtā. Lasītāji arvien vairāk novērtē šo pakalpojumu un pacietīgi sagaida pieprasītos eksemplārus, kas vairumā gadījumu tiek nodrošināti jau nedēļas laikā.

Bibliotēkas krājumam pašvaldības atvēlētais finansējums līdz šim ir bijis apmierinošs, tomēr, lai neciestu krājuma kvalitāte un bibliotēka nezaudētu lasītājus, nākamā pārskata perioda budžetā ir lūgts finansējuma palielinājums krājuma iegādei. Pastāvīgi tiek meklēti jauni risinājumi krājuma popularizēšanai un aktīvāk strādāts ar grāmatu krājuma daļu, kuru lasītājs maz izmanto.

7. Darbs ar bērniem un jauniešiem

No visiem bibliotēkas aktīvajiem lietotājiem šajā pārskata periodā 19% ir bērni un jaunieši līdz 18 gadu vecumam. Gan izsnieguma, gan bērnu un jauniešu apmeklējuma skaita samazinājumam vairāki faktori, kā piemēram: arvien vairāk bērni brīvo laiku izmanto pavadot pie datora mājās, bērniem pieaugot, pieaug arī mācību slodze skolā, tāpēc, atgriežoties pagastā pēc mācību dienas no skolām (atrodas kaimiņu pagastos) ap pl.17.00, viņi bibliotēkā iegriežas vien pa retam, iespējams, dodot priekšroku izmantot skolu bibliotēkas dienas laikā. Kā vēl vienu iemeslu varam minēt lasīšana kā ģimenes tradīcija netiek veidota jaunajās ģimenēs, kuras vēl dzīvo pagastā.

Kā jauniegādātās bērnu un jauniešu grāmatas, tā arī atzīmējot bērnu grāmatu autoru-jubilāru grāmatas, tās tiek izvietotas izstādē bibliotēkā bērniem, vecākiem un citiem apmeklētājiem redzamā vietā. Grāmatas gan tiek ieteiktas individuāli (pārsvarā vecākiem vai vecvecākiem), uzrunājot katru atsevišķi, gan iesaistot sarunā, gan popularizējot to pieejamību bibliotēkas sociālo tīklu vietnē.

Bibliotēkas krājums attiecībā uz bērnu un jauniešu grāmatu iegādi tiek veidots atbilstoši izsniegumam (18% no kopējā grāmatu izsnieguma) un pieprasījumam.

Diemžēl, ik gadu nākas secināt, ka aizvien retāk bērniem ir nepieciešamība pēc noteiktas informācijas meklēšanas un atlases izmantojot bibliotēkā pieejamo informāciju mācību vielas apguvē, tāpēc daļu no nākamā gada budžeta bibliotēka plāno izlietot galda spēļu iegādei un iekļaušanai krājumā.

Kā galveno šķērsli darbā ar bērniem un jauniešiem bibliotēka saskata bērnu trūkumu pagastā, jo jaunās ģimenes neveidojas, esošie bērni pieaug un daļa dodas prom gan mācībās, gan darbā.

8. Novadpētniecība

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Bibliotēkas novadpētniecības darbs virzīts uz Sunākstes pagasta vēstures un kultūrvēsturisko objektu izpēti, tagadnes nozīmīgāko notikumu fiksēšanu, apkopošanu un saglabāšanu, pagasta ievērojamu novadnieku apzināšanu, viņu dzīves un darba gājuma izpēti. Bibliotēka veic šo materiālu vākšanu, apkopošanu un sistematizēšanu.

Par nākotnes darba virzienu ir pieņemts - sekmēt pagasta kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanu, saglabāšanu un popularizēšanu, veicinot vietējās kopienas iedzīvotāju interesi par

pagasta vēsturi, novadpētniecības materiālu pieejamību, turpinot darbu pie to apkopošanas, dokumentu vākšanas, sistematizēšanas, digitalizācijas.

Sakarā ar Vispārējiem Latviešu dziesmu svētkiem arī Sunākstē par vienu no gadā veicamajiem uzdevumiem bija organizēt dziedāšanas svētkus, kuri ļoti vērienīgi pirmo reizi tika organizēti pirms 150 gadiem. Bibliotēkas uzdevums bija sagatavot ekspozīciju, tāpēc sadarbojoties bibliotēkai un saieta namam vienlaicīgi ar projekta “Dziedāšanas svētkiem Sunākstē 150” pieteikumu VKKF, tika uzrakstīts un iesniegts arī projekts “Dziedāšanas tradīcijas Sunākstē cauri gadu simtiem”, kura mērķis ir iemūžināt, saglabāt, uzturēt, veidot ilgtspējīgu un pieejamu plašai auditorijai vēsturisku materiālu krājumu – kolekciju mūsdienīgā un drošā - digitālā formātā par dziedāšanas tradīcijām Sunākstē līdz pat šodienai, kas būtu saistošs arī jaunāko tehnoloģiju lietotājiem. Tika plānots, ka sadarbībā ar LNB Digitālās attīstības departamentu būtu iespējama digitalizētā materiāla mūžsaglabāšana Digitālo objektu krātuvē (DOM) un atrāšanās vienotajā digitālā kultūras mantojuma platformā “Digitālā bibliotēka” (ar visiem no tā izrietošajiem pozitīvajiem ieguvumiem ne tikai pagasta, bet arī novada un Sēlijas kontekstā). Bet diemžēl šis projekts netika apstiprināts. Tomēr, ne tik iespaidīga, kā bija iecerēts, bet novadpētniecības materiālu izvietošanu ekspozīcijā “Dziedāšanas tradīcijas Sunākstē” tika izveidota un to būtu jāmin kā nozīmīgāko pagājušā gada veikumu.

Novadpētniecības krājums

Bibliotēkā lasītāju apkalpošanas zāle apmeklētājiem labi pārskatāmā vietā ir izvietoti plaukti ar novadpētniecības materiāliem par pagasta vēsturi un ievērojamiem cilvēkiem. Visi esošie materiāli tiek regulāri papildināti un izmantoti pēc pieprasījuma un aktualitātes - veidojot izstādes bibliotēkā, Saieta namā un arī citās pasākumu norises vietās. Tiek saglabāti jebkādi dokumenti, kas attiecas uz pagasta un tā apkārtnes vēsturi, kultūras mantojumu un iedzīvotāju sasniegumiem. Materiālu formāti ir grāmatas, periodika, periodikas kopijas un interneta izdrukas, iedzīvotāju rokraksti, ieskanēti un izdrukāti attēli. Daļa skenēto materiālu tiek uzkrāti un glabāti bibliotēkas datorā.

Esošie materiāli ir apkopoti un joprojām tiek papildināti sekojošās tematiskajās mapēs: *Sunākstes pagasts; Sunākstes pagasta ļaudis; Vecais Stenders un Sunākstes Baltā baznīca; Mūsu kaimiņpagasti, Dziedāšanas svētki Sunākstē, Sunākstes pamatskola, Ievērojami cilvēki un Sunākste, Šodien aktuāli*. Atkarībā no informācijas plūsmas tematiskās mapes tiek papildinātas un sistemātiski kārtotas hronoloģiskā secībā, papildinot tās ar rakstiem un materiāliem no laikraksta „Staburags”, “Aizkraukles novada vēstis” un citiem avotiem.

Bibliotēka tiek glabāti arī vērtīgākie materiāli no skolnieku un studentu izpētes darbiem par pagasta, savu dzimtu vēsturi. Visbiežāk tiek papildinātas tematiskās mapes ar pagasta dzīvei nozīmīgiem materiāliem, kuri šodien ir aktualitāte, bet pēc laika jau būs vēsture - par notikumiem pašvaldībā, pagasta kultūras, izglītības un sporta dzīvē.

Novadpētniecības popularizēšana / sadarbība

Novadpētniecības darbs noris roku rokā ar iedzīvotāju iesaisti dažādās aktivitātēs un kopienai būtiskos notikumos, kur joprojām aktīvākais virzītājspēks no iedzīvotāju vidus ir Sunākstes pagasta iedzīvotājs – novadpētniecības entuziasts, “Sēlijas sudrabs 2022” – Andris Šinke, kas bibliotekārajā darbā šajā jomā ir liels atbalsts.

Novadpētniecības materiālus par pagasta vēsturi un iedzīvotājiem biežāk izmanto individuāli apmeklētāji. Jau tradicionālas ir kļuvušas izstādes bibliotēkas priekštelpā, kā piemēram, šogad izmantojot esošos materiālus tika veidota jau tradicionālā ekspozīcija “Sunākste laiku lokos”, kurā tika atspoguļoti gada aktuālākie notikumi.

Novembrī Valsts svētku nedēļas laikā patriotu skrējiena ietvaros, iesaistot vietējo novadpētniecības entuziastu Andri Šinki, dalībniekiem vēsturiska stāstījuma veidā tika sniegts stāstījums par tā laika notikumiem un kaujām Sunākstes apkaimē.

Decembrī sadarbībā ar saietu namu un pagasta iedzīvotāju – fotogrāfi Māru Juberti tika organizēta fotogrāfiju personālizstādes “*Saredzēt. Mirkļis Sunākstē*” atklāšana, kuras ietvaros notika arī aktivitāte apmeklētājiem - vietas atpazīšana.

Bibliotēka regulāri piedalās, aicina un iespēju robežās piedāvā transportu pagasta iedzīvotājiem apmeklējot Stendera biedrības organizētajos pasākumos pie Sunākstes Baltās baznīcas: 2023.gadā bija 2 nozīmīgi pasākumi - laika kapsulas iemūrēšana “Gaismas vārtu” pamatos un skulpturālā ansambļa “Gaismas vārti” atklāšana

Lai atcerētos un godinātu mākslinieku Zigfrīdu Sapieti viņa 100.gadu jubilejā 2024.gadā, tika uzsākta ekspozīcijas veidošana - materiālu atlase un iespējamo sadarbības partneru apzināšana to papildināšanā.

Pārskata periodā bibliotēkas vadītāja ir apmeklējusi dažādus izglītojošus pasākumi:

- ⇒ Aizkraukles novada centrālās bibliotēkas organizēto aktivitāšu ietvaros,
- ⇒ Aizkraukles reģionālās Tautskolas organizētajā konferencē "Pieaugušo neformālā izglītība - instruments kultūras mantojuma saglabāšanai un tālāknodešanai", kā arī dalība
- ⇒ Jēkabpils novada centrālās bibliotēkas organizētajā konferencē “Novada kultūrvēstures pētnieks – novadpētnieks”.

Dažādu sabiedrisko aktivitāšu rezultātā ir izveidojusies cieša sadarbība ar kopienu sadarbības tīklu “Sēlijas Salas” un biedrību “Ūdenszīmes”, kas, savukārt, ir ļoti atbalstošas mūsu nākotnes ieceru realizēšanā – arvien plašāka sava pagasta, novada un Sēlijas popularizēšana.

Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi

Aktuālākie jautājumi, kas būtu risināms nākotnē ir:

- ⇒ novadpētniecības materiālu rekatalogizācija vai resursu aprakstīšana un iekļaušana BIS ALISE,
- ⇒ esošo materiālu iespējamai digitalizācijai / ilgtspējīgai saglabāšanai uz vietas bibliotēkā būtu nepieciešamas atbilstošas apmācības un tehniskais aprīkojums atbilstoši noteiktām prasībām,
- ⇒ Ir zināmas neskaidrības par novadpētniecības materiālu izmantojumu, uzskaiti un apgrozījumu, kā vienu no bibliotēkas darba kvalitātes statistiskajiem rādītājiem.

Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības

Kā viens no būtiskākajiem vietējā kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšanas instrumentiem būtu minams tūrisms, tāpēc pēc iespējas sadarbībā ar novada TIC jāveido un jāattīsta “tūrisma taka” pa Sunāksti, akcentējot novadpētniecības materiālu un kultūrvēsturisko objektu popularizēšanai.

Nākotnes plānā – vēstures istabas izveide, kur būtu nepieciešami finansiālie ieguldījumi.

Tomēr jāmin, ka viena cilvēka bibliotēkā pietiekoši kvantitatīvai un kvalitatīvai šīs jomas veikšanai ir ierobežotas iespējas un resursi, tāpēc esam pateicīgi par katru iedzīvotāju, kurš izrāda interesi un iesaistās.

9. Projekti

Pārskata periodā bibliotēka sadarbībā ar saietu namu ir piedalījusies 3 projektu pieteikumu iesniegšanā:

- ⇒ “Dziedāšanas svētkiem Sunākstē 150” - VKKF, kas tika apstiprināts un realizēts sadarbojoties Sunākstes saietu namam, iedzīvotāju biedrībai “Saules Aka” un Aizkraukles novada pašvaldības kultūras pārvadei,
- ⇒ “Dziedāšanas tradīcijas Sunākstē cauri gadu simtiem” – VKKF, kas netika apstiprināts,
- ⇒ “Pieradinot Laimes lāci” – SIF, kas netika apstiprināts.

10. Publicitāte

Par cik viens no bibliotēkas galvenajiem uzdevumiem ir vērsts uz lietotāju vajadzību apmierināšanu pēc bibliotēkārājiem pakalpojumiem, par bibliotēkā pieejamiem grāmatu jaunumiem, periodikas izdevumiem un aktualizēto literatūru, par bibliotēkā plānotajām aktivitātēm, notiekošajiem pasākumiem, notikumiem un citām aktualitātēm iedzīvotāji tiek informēti:

- ⇒ ar afišu palīdzību publiski pieejamās vietās - pie pašvaldības informatīvā stenda, pie veikala un bibliotēkā (ārpusē un telpās),
- ⇒ ar informācijas par svarīgākajiem pasākumiem publicēšanu novada laikrakstā „Aizkraukles novada vēstis”,
- ⇒ Sunākstes pagasta bibliotēkas sociālā tīkla kontā <https://www.facebook.com/sunakste.biblioteka>
- ⇒ iedzīvotāju personīga uzrunāšana, vai īsziņu nosūtīšana personīgi.

Kā veiksmīgākos bibliotēku popularizējošo pasākumus sadarbībā ar saietu namu jāmin:

- ⇒ Pagasta dienas atzīmēšana augustā, kur bibliotēka piedalās ar savu devumu dažādu aktivitāšu veidošanā un organizēšanā ģimenēm ar bērniem un jebkuram pagasta viesim;
- ⇒ Mājas kafejnīcu diena, kuras ietvaros tiek veidota novadpētniecības izstāde.

Bibliotēkas lapas skatījums un piesaiste sociālā tīkla Facebook kontā šogad ir sasniedzis nepilnus 9,5 tūkstošus, kas ir gandrīz 2 reizes vairāk nekā iepriekšējā pārskata periodā.

Bibliotēkas publicitāte tiek nodrošināta bibliotēkas vadītājam aktīvi iesaistoties kopienas sabiedriski aktīvajā un kultūras dzīvē.

Regulāri notiek informācijas apmaiņa ar lasītājiem, dodot tiem iespēju izteikt gan ierosinājumus par informācijas pakalpojumiem un citiem aktuāliem jautājumiem.

Lai godinātu grāmatu autorus un kultūras darba ikgadējos jubilārus, bibliotēkas telpās regulāri tiek veidotas literatūras izstādes – pārskata periodā 16 autoru literāro darbu izstādes, kā arī 19 bibliotēkas krājumu popularizējošas literatūras izstādes par aktuālo tematiku. Bibliotēka vienmēr cenšas parūpēties, lai kopējā priekšvēlēšanā būtu kas interesants apskatāms bibliotēkas apmeklētājiem, tāpēc tur izliekam gan dažādas radošo darbu, gleznu un fotogrāfiju izstādes kā arī veidojam svētku noformējumus.

Nenoliedzami bibliotēka ar piedāvāto pakalpojumu daudzveidību kā vietējās kopienas kultūras šūniņa, tiek popularizēta savā ikdienas darbā iesaistot iedzīvotājus dažādās vietējās kopienas sabiedriskajās norisēs, piemēram, par tradīciju vairāku gadu garumā ik pavasari organizētais stādu galds „Maināmies stādiem”, kur iedzīvotāji var atnest pašu audzētus stādus un paņemt kāda cita izaudzētos, ikgadējā vasaras saulgriežu ielīgošana un kopīga vainagu pīšana, ziemassvētku lielā vainaga un kompozīciju darināšana kā arī apsveikumu kartiņu gatavošana mūsu senioriem jubilejās u.c.

Kā ik gadu bibliotēka piedalījās makulatūras vākšanas akcijā, kurā ar aktīvu iedzīvotāju iesaistīšanu tika savākts un nodots pārstrādei ievērojams daudzums makulatūras Līgatnes papīrfabrikai.

Tabula “Sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits
	2023
Facebook	97
Instagram	---
TikTok	---
YouTube	---
Twitter	---

11. Sadarbības tīkla raksturojums

Pagasta iedzīvotāju skaits nav liels, tāpēc ļoti liela nozīme ir sadarbības prasmēm ar pārējām pagasta struktūrvienībām, jo tikai kopā mazi darbi var izaugt lielos.

Bibliotēkai ir izveidojušās labas sadarbības attiecības visām sava pagasta iestādēm un struktūrvienībām – gan ar pagasta pakalpojumu centru, kas veicina bibliotēkas attīstību, gan ar Sunākstes pagasta saietu namu, ar ko kopā tiek organizēti apjomīgāki pasākumi, kuru realizēšanai nepieciešamas arī plašākas telpas – saietu nams.

Sadarbībā ar pagasta saietu namu pārskata periodā tika organizēti vairāki pasākumi kopienas iedzīvotājiem, kuros par saturisko daļu atbildību uzņemas bibliotēka un par pasākuma kultūrizklaidejošo daļu saietu nams, piemēram:

- ⇒ Projektu pieteikumu rakstīšana;
- ⇒ Tikšanās ar rakstnieci Annu Skaidrīti Gailīti “*No visas sirds un tā pa īstam*”;
- ⇒ Projektu koprakstīšanas darbnīcas “*Domā un dari, jo tu vari!*” – arī sadarbībā ar kopienas sadarbības tīklu “Sēlijas salas” un biedrību “Ūdenszīmes”;
- ⇒ “*Balto domu pikniks*” - kopienas iedzīvotāju tikšanās, radošā darbnīca, izglītojoša nodarbība ar pirts meistariem Batņū ģimeni un mūsu novada tautas māksliniekiem Ozoliņu ģimeni (melnā māla trauki);
- ⇒ “*Putnu diena Sunākstē*” – sadarbībā ar pagasta pakalpojumu centru;
- ⇒ Pagasta svētki, “Diedāšanas svētkiem Sunākstē 150” – visi jau iepriekš minētie un Aizkraukles novada pašvaldība
- ⇒ “*Aicinām uz Ziemassvētkiem*” tikšanās ar Jaunjelgavas literātiem - biedrība “Daugavas Dardedze”, kas regulāri dāvina bibliotēkai savu izdevumu;
- ⇒ Saulgriežu vainagu pīšanas nodarbības, Ziemassvētku dekoru veidošana (Mairita Elksne);
- ⇒ Mājas kafejnīcu diena: *Aicina “Pietura Sunākste”* - darbs ar pieaugušajiem - līdzatbildības attīstīšana kopienas dzīves veidošanā, grāmatu, atbilstošu novadpētniecības materiālu izstāde - Sunākstes pagasta, novada un Sēlijas vēsturiskā novada popularizēšana;
- ⇒ Sadarbība ar biedrību “Tavi draugi” gada garumā nogādājot atbalstu Ukrainai;
- ⇒ Sadarbība ar “GammaA” un Vairu Lejnieci, kas palīdz ar materiāliem aizsargtīklu siešanai un gatavo tīklu nogādi tālāk;

Sadarbība notiek arī ar Jaunjelgavas novada bibliotēkām un kultūras iestādēm, gan apmeklējot pasākumus, gan pasūtot lasītājiem interesējošās grāmatas izmantojot SBA:

- ⇒ Kopīgas sadarbības rezultātā tika organizēts Jaunjelgavas apvienības bibliotēku pieredzes apmaiņas brauciens pie kolēģēm Lietuvas bibliotēkās;

Turpinās iesāktā sadarbība ar biedrību “Ūdenszīmes” un kopienas sadarbības tīklu “Sēlijas Salas”, kā rezultātā esam piedalījušies apmācībās, nodibinājuši savu iedzīvotāju biedrību, uzrakstījuši 3 projektu pieteikumus – īstenojuši nosprausto mērķi “Ceļā uz biedrību”, guvuši atzinību kā Sēlijas aktīvākā kopiena un nākamajā pārskata periodā ir plānotas dažādas izglītojošas aktivitātes kopienas iedzīvotājiem “*Ceļā uz Viedo ciemu*”, kas, savukārt, veicinātu iedzīvotāju līdzdalību un iesaisti sabiedrisko procesu norisēs pagastā.

Joprojām iedzīvotāji tika aicināti piedalīties gan akcijā “Atbalsts Ukrainai” (kopīga aizsargtīklu pīšana, zeķu adīšana un nogāde), gan radošajās nodarbībās “No sirds uz sirdi” (apsveikuma kartiņu u.c. pārsteigumu gatavošana pagasta senioriem), gan arī kopīgi organizēt Mājas kafejnīcu dienu Sunākstē. Arī šis darbs ir vainagojies panākumiem un esam nodibinājuši biedrību “Saules Aka”, kura jau ir piepulcējusies citām novada NVO.

Arī nākamā gada plānā bibliotēka ir iecerējusi turpināt sadarbību ar iepriekš minētajiem partneriem, kā arī, iespēju robežās iegūt jaunus.

Bibliotēkas darbības kopsavilkums 2023

Mēneši	Izstādes		Pasākumi		radošās darbības /aktivitātes	Info aprīte un sagatavošana kopienā	semināri/ mācības/pie redzes apmaiņa	Projektu pieteikumi	Informācijas / dokumentācij as sagatavošana	Darbs ar krājumu		Novadpētniecība (i.sk.)	Kopā
	Literārās	Tematiskās	Organizēti	Līdzdalība / dalība						Saņemšana / izstādīšana	Norakstīšana		
Janvāris	3	1	1		1	1	1		2				10
Februāris	1	1	1		1	1	3		2	1			11
Marts	1	1	1			1	2			1			7
Aprīlis	1	1	1	1	3	2	1	2	1	1			14
Maijs	3	2	3	1		1	1		1				12
Jūnijs	1	2	1	1	1								6
Jūlijs	1	1					1			1			4
Augusts	2	2	3			1						1	8
Septembris	2	3	2	1			1			1		1	10
Oktobris	1	2		2	1	1	1	1	1	2		1	12
Novembris	1	2		2		1	1		2			2	9
Decembris	4	1	1	1	5		4		1	1	1	1	20
	21	19	14	9	12	9	16		10	8	1	6	119

Darbs, kas silda sirdi un iedvesmo!

Kopjam tradīcijas ... “Dziedāšanas tradīcijas Sunākstē” (novadpētniecības izstāde)

“Ceļā un biedrību” – kopā gūstam jaunas zināšanas ... arī rakstīt projektus ... sadarbība ar biedrību “Ūdenszīmes” un kopienu sadarbības tīklu “Sēlijas Salas”

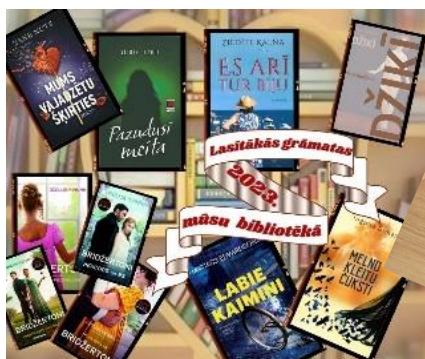
Aicinām ciemos grāmatu autorus ...

“Aicinām Ziemassvētkus” kopā ar Jaunjelgavas literātiem no “Daugavas Dardedzes”

*“No visas sirds un tā pa īstam!” –
tikšanās ar rakstnieci Annu Skaidrīti Gailīti*

Lasām grāmatas un ne tikai.....

.... un.... gūstam pieredzi un smēlamies iedvesmu viena no otras....!

